

tekst: Anita Verheggen fotografie: Minke Faber

Terwijl de bestaande gesubsidieerde podia steeds meer moeite hebben om het hoofd boven water te houden, creëren musici nieuwe, kleinschalige speelplekken. Zo stond saxofoniste Jelske Hoogervorst aan de wieg van Jazzhuis Abcoude, waar avontuurlijke jazz aan een select publiek wordt gepresenteerd. Een reactie op het verschrompelende jazzpodiumklimaat in Nederland.

Je eigen podium

‘Eerst het publiek en de muziek. We beginnen lokaal en houden het sympathiek.’ Onder dit motto werd in 2013 Jazzhuis Abcoude opgericht door Jelske Hoogervorst, Jacqueline de Rijk, Dirk Beets en Wiet van der Velden. Het jazzhuis presenteert alweer voor het tweede seizoen jazzconcerten aan een klein maar zeer betrokken publiek. Zaal ‘De Hannebalken’ vind je op de tweede verdieping van café De Eendracht in Abcoude. Volgens

Hoogervorst, zelf inwonster van het dorp, is dit het leukste dorpscafé. ‘We hadden mazzel dat het café een nieuwe eigenaar kreeg die graag betrokken wordt bij leuke initiatieven. Hij heeft de zaal opgeknapt en gratis aan ons ter beschikking gesteld.’ Jazzhuis Abcoude is het resultaat van een goede samenwerking tussen verschillende enthousiaste mensen die allemaal hun eigen specifieke kwaliteit hebben ingebracht, benadrukt Hoogervorst. Het

initiatief voor een klein jazzpodium kwam onder meer van het lokale theater Piet Mondriaan. Zij benaderden onder anderen Hoogervorst om het initiatief van de grond te tillen. ‘Met mijn band Sugar had ik net een reeks “Kunst in de Kamer”-concerten gedaan. Daar leggen vijftig mensen geld bij elkaar om concerten te organiseren in van die grote huizen. Zo kwamen wij op het idee voor ons model. Wij hebben berekend hoeveel geld we nodig hadden om een goede band uit te nodigen en de musici redelijk te betalen. Om vier concerten te kunnen organiseren hadden we tachtig mensen nodig die elk € 75,-- moesten neertellen. Ons communicatietalent Jacqueline stelde een goede mail op, en iedereen die bij de oprichting betrokken was is vervolgens mensen gaan mailen van wie we dachten dat ze wel van jazz hielden. Binnen enkele weken hadden we al veertig mensen die lid wilden worden van het jazzhuis en die ons mailverzoek doorstuurden naar vrienden en bekenden. De lokale krant heeft een artikel aan ons initiatief gewijd en zo kregen we in korte tijd genoeg leden om van start te gaan. We hadden toen nog geen geschikte locatie maar die was al snel gevonden toen café De Eendracht zijn zolderverdieping aanbood. Dat was een toevalstreffer. We wilden niet zelf achter de bar en hebben afgesproken dat het café de zaal gratis aan ons ter beschikking stelt in ruil voor de baromzet. Het leuke is dat theater Piet Mondriaan de zaal nu ook gebruikt voor kleinschalige theatervoorstellingen. Er gebeuren daar nu veel culturele dingen.’

Geen incrowd

Hoogervorst heeft goed nagedacht over de context waarbinnen de jazzconcerten worden gepresenteerd. ‘Je kunt het vergelijken met een jazzclub in New York. Mensen mogen hun drankjes mee naar binnen nemen en er wordt geserveerd tijdens het

Het wordt steeds belangrijker om zonder instrument goed met het publiek te communiceren

concert maar de stoeltjes staan in een concertopstelling. Achterin hebben we soms een wat luidruchtiger “bitterballenhoek” maar die gedogen we omdat het anders zo stijf wordt.’

Blijkbaar slaat dit concept aan bij het publiek want ook voor dit seizoen heeft het jazzhuis voldoende leden. ‘Na één seizoen waren we benieuwd of de mensen door zouden gaan maar we hadden zelfs een wachtlijst met mensen die lid wilden worden. Het eerste seizoen waren er veel mensen die het initiatief wilden steunen en nu naar iets anders zijn overgestapt. Dus de helft is vernieuwd en dat vind ik prima. Zo wordt het geen insidersclub waar je wel of niet bij hoort.’ Het jazzhuis trekt niet alleen publiek uit het dorp maar ook mensen uit de regio. ‘Het is een heel gemêleerd publiek. De leeftijd varieert van dertig tot zeventig jaar. Mensen komen echt voor de muziek. Het zijn liefhebbers die ook bereid zijn om naar muziek te luisteren die minder bekend is. Dat is heel prettig.’ Het komend seizoen krijgen de leden van het jazzhuis vijf concerten voorgeschoteld. Gevraagd naar haar ambities denkt Hoogervorst dat zes concerten per jaar het hoogst haalbare is. ‘Dat heeft veel met ons betaalmodel te maken. Als je dicht bij Amsterdam of Utrecht woont, ga je ook vaak in de stad uit. Dan ligt het minder voor de hand dat je tien concerten in je eigen dorp wilt afnemen. Zes concerten in combinatie met een leuk festival is haalbaar.’

Muzikantvriendelijk

Bij het organiseren van de concerten heeft het jazzhuis de wensen van jazzmuzikanten scherp op het netvlies.

Muzikantenpodia

Er zijn meer muzikantenpodia die met succes in het jazzcircuit opereren. Het bekendste voorbeeld is het Bimhuis, dat al decennialang een van de bekendste en beste jazzpodia van Europa is en ooit werd opgericht door o.a. Hans Dulfer. Voorbeelden van recentere datum zijn: Splendor (Amsterdam), de Jazzkerk (Aartswood), Zaal 100 (Amsterdam) en De Observant (Amersfoort).

Allemaal geïnitieerd door enthousiaste musici, zoals Jelske Hoogervorst. Wie volgt?

Splendor Amsterdam foto: Foppe Schut

Jazzhuis Abcoude foto: Minke Faber

Jazzkerk Aatswoud foto: Joost Patocka

De Observant Amersfoort foto: Cees Wouda

Hoogervorst: 'Wij betalen de musici volgens de Sena-norm. Dat is € 250,-- per muzikant per concert. Ik vind dat helemaal niet zo'n hoog bedrag; je moet niet beginnen met een lagere gage. Als muzikant wil ik proberen om juist die zaken rond het concert goed te regelen die bij andere podia vaak niet goed geregeld zijn. En dat betekent dat je de musici een redelijke gage betaalt, dat er naar hun muziek geluisterd wordt en dat je ze goed verzorgt. Muzikanten krijgen bij ons ook altijd een maaltijd. Inmiddels staan we goed bekend bij de musici. We krijgen voor die vier concerten per jaar vijftig aanvragen van ensembles om bij ons op te mogen treden. Je ziet zo vaak dat podia dezelfde fouten maken bij het organiseren van jazzconcerten. Dat concerten gratis worden aangeboden omdat er anders geen publiek op af zou komen en dat tegen de musici wordt gezegd dat ze daarom maar voor wat minder geld moeten spelen. Of dat de muziek niet te moeilijk moet zijn, of alleen bekende namen worden geprogrammeerd omdat men bang is dat er te weinig drankomzet wordt gemaakt. Maar als je van een concert een echte belevenis maakt hoeft je niet per se een bekende groep te programmeren. En als je goed nadenkt over de prijs die je voor een concert vraagt werkt dat mee in hoe het publiek het concert ervaart. Onze concerten zijn met ongeveer € 17,50 (= € 75,-- gedeeld door 4, red.) sympathiek geprijsd. Als je naar

Als muzikant wil ik proberen om juist die zaken rond het concert goed te regelen die bij andere podia vaak niet goed geregeld zijn

€ 25,-- per concert gaat, werkt dat heel anders. Mensen voelen of er een winsttoegmerk achter zit. Maar ze zijn echt bereid om te betalen voor een concert en kunnen ook meer betalen dan vaak wordt aangenomen.'

Kamermuziek

Het Jazzhuis Abcoude is meer dan een mooi initiatief van jazzmusici, vindt Hoogervorst. Het is een podiumconcept dat op veel meer plaatsten kan worden uitgerold: 'Toen de Ploctones hier speelden, vertelde Jeroen Vierdag (bassist Ploctones, red.) dat jazz toch een soort kamermuziek is die je heel subtiel kunt spelen. Jazzmuziek komt niet altijd tot haar recht op grote festivals maar wel op kleinschalige podia. Zelf vind ik het vaak prettiger om op een klein podium op te treden. Je ziet dat er meer speelplekken komen voor jazz als kamermuziek en dat mensen het leuk vinden als musici goed over hun muziek kunnen vertellen. Het wordt steeds belangrijker dat jazzmusici ook zonder hun instrument goed met het publiek over hun muziek kunnen communiceren. Voor de ontwikkeling van de jazzmuziek heb je goede speelplekken nodig. Als je tien concerten achter elkaar kunt doen met je ensemble gebeurt er al zoveel. Maar

zonder concerten valt alles weer uit elkaar. De meeste huiskamerconcerten worden door singer-songwriters gedaan omdat de huiskamers net te klein zijn voor een jazzensemble. Daarom zouden er meer podia zoals Jazzhuis Abcoude moeten komen.' Hoogervorst heeft dan ook als doel om op lange termijn meer van dergelijke speelplekken te creëren. 'We weten nu hoe het moet en we vullen elkaar erg goed aan. Inmiddels hebben we een stichting en we gaan de ANBI-status aanvragen. We willen graag in contact komen met mensen die ook een jazzhuis willen oprichten in hun regio. Dan kijken we hoe we dat gezamenlijk kunnen aanpakken en een professionaliseringslag kunnen maken voor de kleinschalige jazzconcerten. In ons concept gaat het erom de jazzliefhebbers in je regio aan je te binden zodat je niet meer afhankelijk bent van één fysiek podium. Het publiek is het jazzhuis. Je kunt het een vorm van marketing noemen maar dan helemaal door vrijwilligers gedaan. Een vorm van eerlijke, heldere communicatie met het publiek. Het jazzhuis is misschien een klein druppeltje op de gloeiende plaat maar ik ben ervan overtuigd dat er nog meer jazzhuizen in Nederland kunnen worden opgericht. Je zou dan bijvoorbeeld per regio één muzikant als programmeur van zo'n podium kunnen aanwijzen. Het moet lokaal blijven en het mag niet zo zijn dat wij vanuit Abcoude gaan bepalen wie er in Leusden optreedt. Ik ben ervan overtuigd dat het jazzpubliek er gewoon is. Ik weet dat er echte jazzliefhebbers zijn, dus het zou moeten kunnen. Laten we als muzikanten nu onze eigen initiatieven ontwikkelen want we kunnen het niet langer aanzien dat er zo weinig fatsoenlijke speelplekken zijn.' ||

cv Jelske Hoogervorst 9 januari 1971 in Amsterdam.

opleiding jazzopleiding aan het Conservatorium van Amsterdam
eigen band Liquid Lefty en Sugar
2013-heden bestuurslid stichting Jazzhuis Abcoude

Won in 2010 de Prijs Beste Compositie van de Dutch Jazz Competition met Liquid Lefty. Speelde als sessiemuzikant met diverse artiesten en geeft improvisatieworkshops.